

İKTİSATTA YAYIN YAPMA TELAŞI*

A. Suut Doğruel - Fatma Doğruel**

Özet

Küçük ayrıntılara odaklanmak ve ampirik yöntemlerin bir araştırma amacı olarak ele alınması giderek günümüzün iktisat araştırmalarının yapısını oluşturmaktadır. Bu çalışmada, bu yapıya geçişi anlamak için iktisat alanındaki araştırma faaliyetlerini inceleyerek bir başlangıç yapıyoruz. Çalışmada, hızla gelişen teknolojinin ulaşılabilirliği ya da kariyer hedeflerini gerçekleştirebilmek için akademisyenlerin giderek daha fazla yayın yapma baskısı altında kalmalarını ele alıyoruz. Bu gibi etkilerin, günümüzün akademik araştırma ortamını nasıl biçimlendirdiği üzerine gözlem ve düşüncelerimizi sunmayı amaçlıyoruz.

JEL Kodları: A1, B4

Anahtar kelimeler: Araştırma, yöntem

PUBLICATION PANIC IN ECONOMICS

Abstract

Contemporary economic research is increasingly characterized by an inordinate focus on the small details of a given subject area and a tendency to view empirical methods as a goal of the research. This paper provides a starting point to understand the path towards this structure and makes a general overview of research activities in the field of economics. As factors leading to this path, we consider rapidly advancing technology and the ever-present pressure on academics to publish so as to climb the career ladder. We aim to offer observations and thoughts on how such factors shape the academic research environment of today.

JEL Codes: A1, B4

Keywords: Research, methodology

* Bu yazının ilk versiyonu Türkiye Ekonomi Kurumu'nun 12 Aralık 2015 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen "İktisat Eğitimi ve İktisat Araştırmaları" Çalıştayında "İktisatta Yayın Yapma Telaşı: Yöntem ve Etik Sorunları" başlığı ile sunulmuştur. Yazarlar, Çalıştay katılımcılarına görüş ve değerlendirmeleri için, ayrıca, editör ve hakemlere de çalışmanın son biçimine katkıları için teşekkür ederler.

** Marmara Üniversitesi

1. Giriş

Birkaç yıl önce internet ortamında şöyle bir ilan dolaşmaya başladı: “3 makale yayınla 4. makale ücretsiz!” (Şekil 1).¹ Bu ilan, Amerika Birleşik Devletleri’nde Colorado Üniversitesinde (Denver) Jeffrey Beall adlı bir araştırmacı tarafından fark edilerek akademik dünyanın dikkatine sunulmuştu.² Şüphesiz “üç paket bisküvi ya da gömlek alana dördüncüsü bedava” gibi sıradan bir malın satışını artırmak için yapılacak reklamın, akademik bir ürün için kullanılır hale gelmesi çok alışılmış bir olay değildi. Bu örnek bir uç noktadır. Ancak, çok da şaşırtıcı değildir. Bir süredir, bu kadar çarpıcı olmasa da, bu tür örnekler akademisyenlerin ve akademik kurumların bir bölümünde kaygı uyandırmaya başladı.

Türkiye’de doçentlik sınavlarında, üniversitelerin kadro atama dosyalarında ve benzeri birçok durumda karşılaşılan örnekler bu kaygıyı beslemektedir. Örnekler sayı olarak oldukça fazladır ve resmi biçimde dile getirilmeler de akademik dünyada sıklıkla konuşulmaktadır. Aslında yayın baskısı araştırma dünyasında uzun süredir dile getirilen bir konudur: Plume ve van Weijen (2014), “yayınla ya da yok ol” (publish or perish) ifadesinin köklerini 70 yıldan daha eski bir tarihe kadar dayandırıyorlar.³ Araştırma ürünlerinin sıradan bir mala dönüşmesine dönersek, artık sormamız gereken önemli bir soruyu dile getirebiliriz: Buraya nasıl geldik?

Şekil 1. Akademik ortamda bir ilan (sağdaki çevirisidir)

Kaynak: (Beall, 2012)

Çalışmanın amacı, bu sorudan hareket ederek, iktisat araştırma alanındaki faaliyetlerde (yayınlarda, sözlü sunuşlarda vb. etkinliklerde) gözlenen kalite,

¹ Bu ilan, Jeffrey Beall tarafından hazırlanan “Scholarly Open Access” adlı bir web sitesindeki yazının içinde yer almaktadır (Beall, 2012). Yazı, “Macrothink Institute” ve “eLearning Institute” adlı bilimsel yayıncılık alanında faaliyet gösteren iki açık erişim şirkettir. Beall (2012), yazısında bu iki şirket ile ilgili tanıtıcı bilgiler vermektedir.

² Jeffrey Beall kişisel bir sayfa oluşturarak karşılaştığı bu tür örnekleri 2009 yılından itibaren “Scholarly Open Access” adlı sayfada paylaşmaya başladı. Önce yirmibeş yıl süresince akademik kütüphaneci olarak başladığı meslek yaşamına 2012 yılından itibaren doçent olarak devam etmektedir. (Beall, tarihsiz).

³ Bu yazarların Wikipedia’ya dayandırdıkları bilgiye göre bu ifade ilk olarak 1932’de akademik olmayan bir kitapta Harold Jefferson Coolidge tarafından kullanılmıştır.

yöntem ve etik değerlerdeki bu değişimi anlamaktır. Ayrıca, bu ortamı doğuran ve besleyen yapıyı ve etkileyen faktörleri anlamaya çalışarak, araştırma ortamının ve araştırmacıların nasıl değiştiğini sorgulamaktır.

Girişi izleyen İkinci Bölüm, iktisatta soru sorma biçimimizin nasıl değiştiğini sorgulamakta ve bu değişimin arkasındaki dinamikleri anlamaya çalışmaktadır. Bu bölüm, iktisadi sorunları görmek ve anlamak için merak duygusunu nasıl kaybettiğimizi anlamaya yöneliktir. Bir başka deyişle ”merak ettiği için araştırma yapan kaldı mı” sorusunun cevabını aramaktadır. Üçüncü Bölüm, iktisat alanında soru sorma ve araştırmacı profilindeki değişimin nasıl bir akademik çevrede yer aldığı, dolayısıyla araştırma ve yayın yapmanın zaman içinde nasıl farklılaştığı üzerine gözlemlere yer vermektedir. Dördüncü Bölüm, araştırmacı profilinin nasıl değiştiği sorusu üzerine odaklanmıştır. Bilim insanının 16. ve 17. Yüzyıllardaki Rönesans döneminde, sanattan bilime değişik alanlarda faaliyet gösteren çok yönlü bir profilden, 21. Yüzyıldaki dar bir alana sıkışmış ve sorunlara mekanik bir biçimde bakan uzman profiline geçişinin dinamiklerinin neler olduğu bu bölümde tartışılmaktadır. Son bölüm, değişen bütün bu ortam ile ilgili genel bir değerlendirmeyi kapsamaktadır.

2. Soru Sorma Biçimimiz Nasıl Değişti?

Bu bölüm, iktisatta araştırmacıların dünyayı ve sorunları anlamakta merak etmeyi nasıl kaybettiğine ve soru sorma biçiminin nasıl değiştiğine odaklanmaktadır. Jorge Cham’ın 2011’de phdcomics.com sitesinde “Entellektüel Özgürlüğün Evrimi” başlığı altında bir karikatürü yer almıştır. (Cham, 2011). Bir akademisyenin araştırma sorusuna/konusuna bakışının zaman içindeki değişimini ele alan karikatür, ABD’deki akademik araştırma yaşamıyla ilgilidir.

Karikatürde, lisansüstü eğitime başlamadan önce akademik yaşantıya aday olan kişi, “Ne istersem onu araştıracağım!” demektedir. Lisansüstü/doktora eğitim döneminde, “Danışmanım ne isterse onu araştıracağım!” düşüncesindedir. Sonra Yardımcı Doçentlik aşamasına gelen bu bilim insanı, “Üniversitemin atama komisyonu ne isterse onu araştıracağım!” noktasındadır. Daha sonra kadrolu Profesör olduğunda ise, “Araştırma fonu komitesi ne isterse onu araştıracağım!” demektedir. Aynı kişi emekli Profesör olduğunda ise yine, “Ne istersem araştırırım” noktasına ulaşmaktadır. En sonunda bu kişi bu dünyadan göçtüğünden sonra ise “Huzur içinde araştırma” noktasına varmaktadır.

Bilim insanının akademik kariyerinde rol oynayan ortam ve güçler ülkeden ülkeye farklılaşabilir. Ancak, bir araştırmacının akademik dünyaya ilk adımı atmadan önce önündeki ilk belirleyici gücün akademik tez danışmanı olmasının evrensel olduğunu söyleyebiliriz. Bu başlangıç koşulları bilim insanının çalışma hayatında da gittikçe daha fazla belirleyici olmaya başladı: Gün-

müzde bilim insanının çalışma hayatı büyük ölçüde “atama komisyonları” ve araştırma yapabilmesi için fon sağlayan kuruluşların talepleri ile şekillenmektedir.

Merak etmek ve bağımsız soru sormak, araştırmaya başlamak için hareket noktası olmalıydı. Ancak, günümüzde üniversiter ortam içinde, bilim insanını harekete geçiren temel motivasyonu belirleyen farklı etkilerin öncelik kazandığı görülmektedir. Soru sorma biçimini etkileyen, akademik düşünme ve sorgulama süreci üzerine güncel yapıyla ilgili gözlemler şöyle sıralanabilir: i) Araştırmalar genellikle yayın potansiyeli hedeflidir ve iktisat yayın piyasası bu yapıyı güçlendirmektedir. ii) Bu durum, araştırmacıları Dünyayı ve sorunlarını anlamaktan uzaklaştırmaktadır. iii) Hızlı ve özensiz biçimde tekniklerin kullanılması bazen hatalara neden olabilmektedir. Araştırma sonuçlarının önemli iktisat politikalarına dayanak oluşturan sonuçlar olması ise yanlışların bedelini artırmaktadır. iv) Ancak, krizlerin ve olağanüstü durumların bu değişmez gibi görünen düşünce çizgisinde bir kırılma yaratma potansiyeline sahip olduğu söylenebilir.

(I). Araştırmaların yayın potansiyeli hedefli olması, ana akım iktisadın etki alanını genişletmekte ve sağlamlaştırmaktadır. Araştırmacılar artık ağırlıklı olarak ana akım iktisadın yarattığı dar ve çok kesin tanımlanmış alanlarda kendilerine yer bulabiliyorlar. Dolayısıyla, bir araştırmacının üzerinde çalışmak istediği bir soru, sorunun yayın potansiyeli yoksa ya da günlük deyişle “satılabilir” değilse kolaylıkla araştırmacının gündeminden çıkabilmektedir.⁴

Bu yaklaşımla araştırmacının hedefi, çoğunlukla iktisadi sorunları saptamak, anlamaya çalışmak ve çözmek değil, yayımlamayı kolaylaştıracak bir soru ve konu üzerinde çalışmak olmaktadır. Yüksek Lisans ve ama özellikle Doktora tezlerinde de bu yaklaşımın geniş biçimde yer bulduğunu söyleyebiliriz. Soruların yayın potansiyeli olması, tezlerde de dikkate alınan güçlü bir kriterdir. Çoğu zaman tez konusunun belirlenmesinde, şüphesiz istisnalar olabileceği gözardı edilmeden, tez danışmanının çalışma gündeminin ve yayın hedeflerinin önemli bir yer tuttuğu söylenebilir.

Geçmişten bugüne, Adam Smith’ten başlayarak iktisadi düşünce tarihinin evrimi, insanın bir ekonomik varlık olarak davranışlarının ve toplumların iktisadi örüntülerinin (pattern) anlaşılmasına yöneliktir. Bu tarihsel süreç, çok sayıda iktisatçının yaşam deneyimlerinden, araştırmalarından ve kendi aralarındaki akademik diyaloglardan giderek zengin bir bilim dalına dönüşmüştür. 18. Yüzyıldan günümüze kapsamlı sorular ve modeller aracılığı ile yapılan

⁴ “Satılabilirlik” güncel dilde genç araştırmacıların kendi aralarında konuşurlarken kullandıkları bir jargon olarak dikkate alınmalıdır.

katkıları belli bir gelişme çizgisi sergiledi. Buna karşılık, iktisat alanındaki yayınların sayısı hızlanarak arttı. Yayın yapma telaşı ile ortaya çıkan yayın enflasyonu ciddi katkıları gölgelemiyor. Ancak, artan yayın sayısının izlemeyi güçleştirilmesi araştırmacıları belli bir dar alandaki yayınları izlemekle yetinmeye zorluyor. Bu durumun kaçınılmaz sonucu iktisadi bir bütün olarak ele almaktan kopuştur. Kapsamlı yaklaşımın ve büyük soruların bu süreç içinde önemini kaybettiğini söylemek çok kolay değil. Ancak, bunlar içinde bazıları ana akım iktisadın dışına çıkmak zorunda kaldı. (Karl Marks, Luigi Pasinetti, Lance Taylor’un adları bu duruma örnek olarak verilebilir).

Yayın potansiyeli hedefinde önemli rol oynayan diğer bir gelişme de iktisatta matematik ve nicel tekniklerin kullanımında yaşanan zenginleşmedir. Sosyal bilimlerde nicel tekniklerin ve nicel düşünme biçiminin en fazla yer bulduğu bilim dalı iktisattır. Ancak, matematiğin iktisadın anlatımında bir dil olarak ve daha sonra istatistik ve ekonometri ile nicel yöntemlerin kullanımının yaygınlaşması, iktisat araştırmalarını ve literatürünü de dönüştürmüştür. Matematik ve genel olarak nicel teknikler, iktisat araştırma dünyasının bir parçası ve hatta olmazsa olmazdır (sine qua non). Nicel tekniklerin bu düzeyde önem kazanması, tekniklerin kendi başına soru yaratan bir alan haline gelmesi sonucunu da doğurmuştur.

Matematiğin iktisada girişi, sorunları düşünme biçimine katkıda bulunan bir dil olması ile yakından ilişkilidir. Ancak, Kenneth Arrow’un durumunda olduğu gibi, matematik alanında iş bulamadığı için tesadüfi bir nedenle iktisat alanına yönelen yetenekli insanların varlığı da matematik kullanımının yaygınlaşmasına katkıda bulunmuştur. Arrow, iktisat alanında “yol açıcı” (path breaker) bir bilim adamıdır (Stotsky, 2014). Stotsky’nin Finance & Development dergisi için Kenneth Arrow ile yaptığı söyleşide, ünlü iktisatçının matematik alanında nasıl iş bulamadığı ve bu nedenle iktisat alanına girdiği anlatılıyor.

Bir Fransız matematikçi olarak meslek yaşamına başlayan Gerard Debreu de diğer önemli bir matematik kökenli iktisatçıdır.⁵ Nobel ödülü verilen ve matematikle meslek hayatlarına başlayan diğer iktisatçılar arasında bu ödülü 1975’de alan Leonid Vitaliyevich Kantorovich ve Tjalling C. Koopmans, ve 1980’de alan Lawrence R. Klein örnek olarak sıralanabilir.⁶

Şüphesiz iktisat yayın piyasasının bu gelişmelerde önemli bir rolü vardır. İktisatta süreli yayınların geçmişine uzandığımızda iktisat üzerine düşüncele-

⁵ Debreu (1983), Nobel Ödülü ile ilgili biyografisinde matematikten iktisat bilim dalına nasıl kaydığını anlatmaktadır.

⁶ Kantorovich (1975), Koopmans (1975) ve Klein (1980).

rin iletişim biçiminin yüzyıllar içinde değişime uğradığını görüyoruz.⁷ “Ortaçağın skolastik yazarları ekonomik teorilerini çoğunlukla hukuk ve adalet üzerine dinsel incelemeler içinde açıkladılar” ve bunların yarısı “hukuk ve adalet (*De justitie et jure*)” başlığı altında yayınlamışlardı.”⁸ Süreli yayınların ilk başlangıcı için ise 1665 yılı işaret ediliyor.⁹ Ware ve Mabe (2015, s. 6), iki yüzyıl gibi uzun bir dönem boyunca süreli yayın ve yayımlanan makale sayılarında sınırlı bir artış gerçekleşmesine karşın son dönemlerde bu sayının hızla arttığını belirtiyorlar.¹⁰ Bugün iktisat alanında RePEc kayıtlarına göre 2500 dolayında dergi vardır.¹¹

Dergi sayısı çok hızlı değişmektedir ve iktisat alanındaki yayın piyasası çok dinamik bir niteliğe sahiptir. Dergiler değişik kriterlerle sıralanmakta ve iktisadın farklı alt alanlarının önde gelen dergileri farklılaşmaktadır. Bu da iktisadın alt alanları arasındaki kopuşu hızlandıran bir diğer etmendir. Akademik süreli yayın piyasasındaki sorunlar sadece dergi enflasyonu ile sınırlı değildir. Hakem değerlendirme sürecindeki yanlılıklar ve referans verme ile dergilerin etki faktörlerinin ilişkilendirilmesi yayın piyasasındaki diğer sorunlar arasında sayılabilir. Buna ek olarak, yayınlara erişimdeki ücretlendirmeler ve sınırlamalar ile “açık erişim” (open access) tartışmaları bu durumu daha fazla karmaşık hale getirmektedir.

(II). Yayın yapmaya odaklanan ve bu hedefe ulaşmak için giderek dar bir alana sıkışan bir araştırma yaklaşımının kaçınılmaz bir sonucu, Dünyayı ve sorunlarını bir bütün olarak anlamaktan uzaklaşma olasılığının güç kazanmasıdır. İlgimiz ve düşüncelerimiz kendi içine ve dar bir alana kapandıkça dışarıya yönelik algılarımız zayıflamaktadır. Ancak, en yaratıcı beyinler bile sadece kendi içinde kurgulanan bir evrenin içine girdikleri zaman, çok muhte-

⁷ Bu değişimi izlemek için Ekonomik Düşünce Tarihi (The History of Economic Thought) web sitesinin hazırladığı iktisat dergileri kronolojisine (Economics Journals: A chronological Account) bakılabilir (Fonseca, 2016).

⁸ Fonseca (2016) bu bilgileri, iktisat dergileri kronolojisinde Pre-Enlightenment (1750 öncesi) dönemi için veriyor.

⁹ Bu tarih genel olarak süreli yayınların başlangıcını işaret etmektedir. Fonseca, bu tarih için iki süreli yayından söz etmektedir. Bu yayınların ilki, Journal des Sçavans (Fransa 1665), Philosophical Transactions of the Royal Society of London (Britain - 1665) adlı yayından birkaç ay önce yayımlanmıştır (Fonseca, 2016).

¹⁰ Plume ve van Weijen (2014), 2003-2013 dönemini içeren on yıllık dönemde ise yayımlanan makale sayısının 2003'te 1.3 milyondan 2013'te 2.4 milyona yükseldiğini belirtmektedirler. Bu yazarlar, yaptıkları değerlendirmede, yazarların kişi başına verimliliklerinde bir artıştan çok ortak çalışmalarla yazarlık potansiyellerini kullandıklarına vurgu yapmaktadırlar.

¹¹ RePEc kayıtlarına erişimin olduğu tarihte sayı 2474'tür. Erişim tarihi: 4 Haziran 2016 <https://ideas.repec.org/i/a.html>.

melen soruları, bu soruları incelemek için kullandıkları yöntemler ve cevapları o evrenle sınırlı kalacaktır.

Şüphesiz iktisat bilim dünyasının bütün sorunları bir arada ele alması ve genel çözümlere ulaşmasını beklemek gerçekçi değildir. Bilimdeki gelişme ve ayrıntıların öne çıkması sonucu uzmanlaşma kaçınılmazdır. Ancak, iktisadın bir toplum bilim olması da bir diğer gerçekliktir. Toplum yaşantısının farklı katmanları ve aralarındaki ilişkileri algılamak özel olarak iktisadi yapıyı da anlamak ve yeni sorular sormak için kritik bir öneme sahiptir. Bu nedenle, iktisat biliminin fizikten etkilendiği oranda diğer sosyal bilimlerden de etkilenmesini bekleyebiliriz. İktisat bilimine bu çerçevedeki katkılar hiç de az değildir. Bu katkılara bir örnek olarak Kenneth Arrow'un 1962 yılında yayınlanmış bir makalesi gösterilebilir. Arrow (1962)'de ortaya koyduğu "yaparak öğrenme" kavramını psikoloji alanındaki araştırma sonuçlarını da kullanarak iktisat dünyasına kazandırmıştır.

(III). Üçüncü gözlem çerçevesinde şu vurgulamayı yapabiliriz; hızlı ve özensiz teknik kullanımı araştırmalarda yanlış sonuçlara ulaşmaya neden olabilmektedir. Bu gözlemle ilgili olarak verilebilecek tipik bir örnek Carmen M. Reinhart and Kenneth S. Rogoff tarafından 2010 yılında yayınlanan "*Growth in a Time of Debt*" (Reinhart ve Rogoff, 2010) başlıklı makalede yapılan Excel tablosundaki hesaplama hatasıdır. Bu yanlış 2013 yılında University of Massachusetts - Amherst'de o sırada 28 yaşında olan bir doktora öğrencisi, Thomas Herndon ortaya çıkarmıştır.

Yanlışın nasıl yapıldığı ile ilgili kapsamlı bir inceleme daha sonra 2014 yılında Cambridge Journal of Economics'de "*Does high public debt consistently stifle economic growth? A critique of Reinhart and Rogoff* (Herndon, Ash ve Pollin, 2014)" başlığı ile yayınlandı. Reinhart ve Rogoff (2010, s. 573) çalışmalarında kamu borç düzeyinin GSYH'nın yüzde 90'ından büyük olması durumunda ekonomik büyümenin yarı yarıya düşeceğini söylüyorlardı. Bu söylem, birçok ülkede kemer sıkma programlarında (austerity plan) sıklıkla kullanılıyordu. Dolayısıyla, önemli iktisadi sonuçlar doğurma potansiyeline sahipti. Bu nedenle, hesaplama hatası akademik çevrelerde ve medya dünyasında çok ses getirdi.¹²

Bu durumun yarattığı sorun ise, Reinhart ve Rogoff örneğinde olduğu gibi, yanlış sonuçların önemli iktisat politikalarında güçlü bir dayanak olarak kullanılmasının yaratacağı tahribattır. Carmen M. Reinhart ve Kenneth

¹² Bu konudaki kaynakların önemli bir bölümü Herndon et al. (2014) kaynak listesinde yer almaktadır. Ayrıca, Alexander (2013) tarafından BBC'de ve Monaghan (2013) tarafından The Chronicle of Higher Education'da yayınlanan haberlere bakılabilir.

S. Rogoff'un, Harvard gibi önde gelen bir üniversitenin öğretim üyeleri olmaları ve önemli finansal kuruluşlarda danışmanlık gibi görevler yapmaları nedeniyle etki alanları büyüktür. Dolayısıyla, yanlışın etki alanı da geniş olabilmektedir. Ancak, bu kadar büyük bir etki yaratmasa da tekniklerin hızlı ve özensiz kullanımı, hemen göremeyeceğimiz birçok doğrudan ve dolaylı politika sonuçları doğurabilir. Her şeyden önce bilginin birbiri üzerine temellenen yapısı nedeniyle "yanlışlar" araştırma dünyası için kayıplar yaratma potansiyeline sahiptir.

(IV). Dördüncü gözlemimiz ise bu durumun değişme imkanının olup olmadığı ile ilişkilidir. Gözlemlerimiz gösteriyor ki, ancak krizler ve olağanüstü durumlar bu düşünce çizgisinde bir kırılma yaratabiliyor. Bu gözlemle/değerlendirmeye, kriz dışında iktisatçıların düşüncelerinin dar bir alana hapsedilmesinin hiç sorgulanmadığını söylemek yanlış olur. Nitekim, sonuç alınmasa da, 1992 yılında "American Economic Association, 'Çoğulcu ve Özenli/Titiz Ekonomi Bilimi Talebi' (A Plea for a Pluralistic and Rigorous Economics) başlığı ile bir imza kampanyası başlatır" (Cooper ve Ramey, 2014, s. 64).¹³ Bu yazarların aktardığına göre, imzacıların içinde neoklasik ve heteredoks iktisatçılar ile dört de nobel ödüllü iktisatçı vardır.

Krizler, tartışmanın yoğunluğunu artırmakta ve kapsamını genişletmektedir. 2008 Büyük Küresel Krizin yarattığı en önemli tartışmalardan biri "krizin neden öngörülemediği" üzerine yoğunlaşıyordu. Bu nedenle, üniversiteler, düşünce kuruluşları, siyaset ve medya yoğun bir tartışma içine girdiler. Bu tartışmalar formel kanallardan yayınlandığı gibi bloglar vb. elektronik araçlarla informal kanallarda da yer buldu. Üniversitelerin ve araştırma kuruluşlarının bu gündemle yaptıkları etkinlikler çok fazladır.

Krizin sonrasındaki birkaç yılda hızı biraz azalsa da bu tartışma hala devam ediyor. 2008 Krizi öncesinde, 1929 Büyük Bunalımı hariç, kriz sözcüğü ağırlıklı olarak gelişmekte olan ülkelerin borç ve istikrar sorunları için kullanılıyordu. 2008 krizi ise gelişmiş ülkelere kaynaklanıp bütün dünyayı içine alacak bir biçimde ortaya çıktı. Bu krizin kaynağının merkez (gelişmiş) ülkelerde ve iktisat biliminin en çok dikkatinin toplandığı bir alanda (finans piyasaları) olması, bir yandan iktisadın entelektüel birikiminin sarsılmasına yol açarken, diğer yandan iktisatta bir paradigma değişimini zorlamaktadır.

Kriz sonrası, 2009'dan itibaren, kritik düşünme ve çoğulcu yaklaşımın iktisat eğitimi tartışmalarında yer bulduğunu görüyoruz. Bir örnek olarak, çoğulcu yaklaşımla eğitimin sonuçlarını değerlendiren Cooper ve Ramey (2014)

¹³ Bu konuda yayınlanan makale Hodgson vd. (1992) içinde yer almaktadır. Aktaran Cooper ve Ramey (2014, s. 64).

makalesi gösterilebilir. Ancak, iktisat eğitimi üzerine bu tartışmanın ağırlıklı olarak ana akım iktisat literatürünün dışında yer bulduğunu söylemek çok yanlış olmayacaktır.¹⁴ Krizin yeni bir paradigma yaratma ihtiyacına cevap veren bir çalışma Fransız iktisatçı Thomas Piketty tarafından yapıldı. “Capital in the Twenty-First Century” (Piketty, 2014) başlıklı ve *Piketty fenomeni* olarak da adlandırılan kitap yaygın bir tartışma ortamı yarattı. Bazıları kitapla ilgili etkiyi *Piketty Balonu* (*Piketty Bubble*) olarak da adlandırdılar.¹⁵

Ancak, ana akım iktisadın akademik dünyada güçlü bir biçimde oturmuş dirençli yapısı böyle bir değişimi, hatta varolanı sorgulamayı güçleştirmektedir. Kriz tartışmalarını da içine alan son on yıl içindeki bu gelişmeler, akademik düşünme biçiminde ve çalışma ortamındaki kronikleşmiş sorunları daha görünür duruma getirdi. Şüphesiz, bilim ve sanat kalıplaşan yapıların oluşumu ve bunların yıkılarak yeni fikir ve akımların doğuşu ile gelişir.¹⁶ Ancak, görüldüğü kadarıyla iktisat kalıplaşan yapıların kalıcılaştığı bir dönemi sürdürmeye devam etmektedir.

3. Akademik Çevre

Bir önceki bölümde, iktisatta araştırma ve yayın yapma ile ilgili gözlemlerimizden dördüncüsünün sonuçları, doktriner tartışmalar ile ilişkilendirilebilir. Yazının temel amacı iktisat teorisindeki değişme ve dönüşümler olmadığı için, bu konu dışarıda bırakılarak bu bölümde ilk üç gözlemimizin akademik ortam ve araştırmacı profili üzerindeki sonuçları tartışılacaktır. Bu bölümde iktisat çevresindeki farklılaşma üzerinde yoğunlaşarak yayın yapma ve soru sorma ile ilgili gözlemlerimize dayanan tartışmayı biraz daha derinleştirmeyi amaçlıyoruz. Böylece, araştırma ve yayın yapmanın “merkez” ve “merkez dışı” olarak tanımladığımız iki akademik çevrede nasıl farklılaştığını anlamaya çalışıyoruz.

Bu farklılıkla ilişkili gözlemlerden birincisi, ana akım iktisadın güçlü olduğu “merkezde” yayın yapma telaşdır. İkincisi ise, bu durumun Türkiye’de ve diğer merkez dışı ülkelerde araştırma ve yayın yapma biçimini nasıl etkilediğidir. Bu bölümde ayrıca, Türkiye’de “merkez” dışında kalmanın araştırma ve yayın yapma davranışlarını nasıl etkilediği bazı gözlemlerle somutlaştırılmaya çalışılmıştır. Şüphesiz bu durum akademik derecelerin kazanılmasında

¹⁴ Bir örnek olarak Rethinking Economics Blog <http://rethinkingeconomics.blogspot.co.uk/> verilebilir.

¹⁵ Başta Financial Times gazetesinde Shrimley (2014) ve The New Yorker’da Cassidy (2014).

¹⁶ Örneğin, sanatta empresyonistlerin, yeni ve post - empresyonistlerin, fuvizm gibi akımların doğuşu; iktisat bilminde ise klasikler, neoklasikler, Keynezci ve heteredoks yaklaşımlarının önem kazanması belirtilebilir.

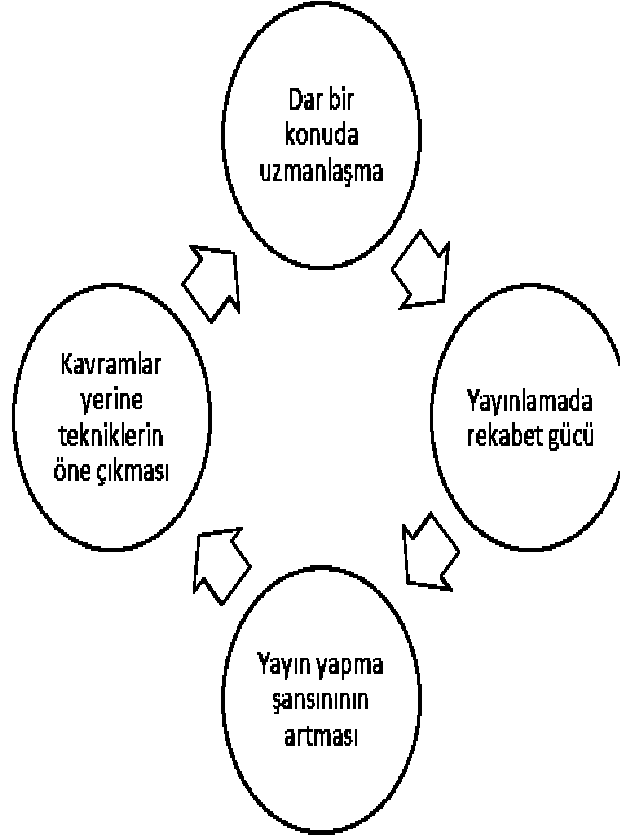
ve yükseltmelerdeki kriterlerin sağlanmasında kalite ve etik sorunlarına yol açabilmektedir.

Soru sormadaki ve araştırmacı profilindeki değişmeler araştırma yapma biçimimizi derin biçimde etkiledi. Bunun sonuçlarından biri, merkezlerde yayın yapma telaşdır. “Merkez” soyut bir kavramdır ve tanımlanması gerekiyor. Merkezi, bugün iktisatta araştırmaların yönünü belirleyen kurumlar, bu kurumlardaki araştırmacılar ve bu araştırmacıların yayın faaliyetlerini kucaklayan yayın piyasası olarak tanımlayabilir, bu üçlü yapı ile sınırlandırabiliriz.

Merkez aynı zamanda kurum-araştırmacı-yayınevi üçlü yapısında benimsenen yaklaşım ve yöntemleri de kavrayan bir niteliğe sahiptir. Şekil 2’de, merkezde yayın yapma telaşının nasıl bir döngü yaratabileceği gösterilmiştir.

Dar bir konuda uzmanlaşma merkezde yayın yapmanın en önemli ön koşullarından biridir. Uzmanlaşma rekabet gücünü artırıp yayın şansını artırmaktadır. Kaldı ki bilgi birikiminin ve İkinci Bölümde tartışılan yayın piyasasının bugün nasıl genişlediği dikkate alınırsa, araştırmacının belli bir dergiye ya da dergi grubunu hedefleme ihtiyacı kaçınılmaz olmaktadır.¹⁷

¹⁷ İktisat alanında bazen bazı dergilerde belli bir veri tipini kullanmak, örneğin ankete dayalı mikro veri seti kullanan bir ampirik çalışma yapmak, derginin beklentisi olabilmektedir. Ancak, bu örnek yazılı olmayan bir beklenti ile ilgilidir. Diğer birçok konuda olduğu gibi, beklentiler sözlü ortamlarda ve informal bilgi olarak aktarılmaktadır. En resmi biçimi ile hakem raporlarında bu tür bilgilerle karşılaşılabilir. Bu bilgiler seminer ya da konferansların tartışma bölümlerinde de paylaşılabilir. Bu nedenle burada da kaynağa dayalı bir bilgi olarak verilememekte, sadece informal bir bilgi olarak söz edilebilmektedir.

Şekil 2. “Merkezde” Yayın Yapma Döngüsü

Şüphesiz, iktisat yazın dünyasındaki dergilerin önemli bir bölümünün arkasındaki mesleki oluşumlardan da söz etmek gerekir. İktisatta geniş etki alanı olan önemli oluşumlar arasında “Birleşik Sosyal Bilimler Birlikleri” (Allied Social Science Associations (ASSA)), Türkiye Ekonomi Kurumu’nun (TEK) da üyesi olduğu “Uluslararası Ekonomi Birliği (International Economic Association (IEA)) ve “Avrupa Ekonomi Birliği” (The European Economic Association (EEA)) ile coğrafik ve konu temelli çok sayıda bilimsel temelli kuruluştan söz edilebilir.¹⁸

¹⁸ ASSA şemsiyesi altında gerçekleşen kongre, “Amerika Ekonomi Birliği” (American Economic Association (AEA)) tarafından davet edilen iktisadın değişik alanlarında uzmanlaşmış 50 civarında bilimsel birliği (mesleki oluşumu) kapsamaktadır (Siegfried, 2008). IEA ise UNESCO, Sosyal Bilimler Biriminin teşviki ile kurulmuş bir sivil toplum örgütüdür (<http://www.iea-world.org/general-information/>).

Bu mesleki kuruluşlar, yayın kabullerini yaratan gizli güçlerdir ve yaratılan konferans gibi yayın piyasasındaki çalışmaların yaklaşım ve yöntem olarak belli bir kalitede yürütmesine katkıda bulunmaktadır. Bu mesleki kuruluşlarda etki gücü olan iktisat bölümleri ve araştırmacılar ilgili yayının entelektüel sınırlarını çizmektedirler. Çizilen sınırların dışında kalan yaklaşım ve yöntemler ve hatta soruların kendisi ya değişime zorlanmakta ya da bu ortamın dışına itilmektedir. Bu yapının aktörleri arasına düşünce kuruluşlarını (think tanks) ve Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu gibi uluslararası düzeyde iktisadi politikaların uygulanmasına aracılık eden kuruluşlar da eklenebilir. Bu kuruluşların beklentileri ve hedefleri bu ortamın yapısı ile uyumlu olduğu oranda farklı olanlar daha güçlü bir biçimde dışlanmaktadır.¹⁹

“Merkezde” yer almak için sadece merkezi oluşturan kurum, iktisatçı ve yayıncı üçgenini izlemek yeterli değildir. Aynı zamanda varolan o “ağ” (network) içinde de bağlantıların kurulması gerekmektedir. Bu yapı, aynı zamanda “ağ” içindekileri öne çıkaran ve diğerlerini dışlama kapasitesi olan bir mekanizma olarak da çalışmaktadır. Dolayısıyla, bu mesleki ağlar, ayrıştırıcı ve dışlayıcı olabilmektedirler.

İktisatta araştırmacıları dar bir alana sıkıştıran bilgi yığılmaları / bombardımanı nasıl yönetilebilir? Şüphesiz burada lisansüstü programlar ve alana yön verenlerin (merkezdekilerin) karar ve seçimleri belirleyici olmaktadır. Belki “Merkez” dışından bir entelektüel gelişme de var olabilir. Ancak, bu genellikle gelişmelerin ana akım iktisatta içerilmesi ve ana akım iktisadın zenginleşmesi ile sonuçlanmaktadır.

“Merkezin” belirleyiciliği altında yayın yapmanın “Merkez dışı” ülkelerdeki sonucu merkezin taklidi olmaktadır. Türkiye de merkez dışı ülkelerden biridir. Türkiye ve çok sayıda gelişmekte olan ülke, merkezin taklidi boyutunu aşmakta zorlanmaktadır. Bu duruma bir istisna olarak, gelişmekte olan ülkelerden Latin Amerika’da yer alan ve özellikle İspanyolca konuşulan ülkelerin bir ölçüde farklılaştığı söylenebilir. Bunlar, bir biçimde merkezin yarattığı ortama bazen içinde ya da yanında bazen de merkeze rağmen iktisat araştırma ve yayın dünyası içinde varlık göstermeyi ve yer almayı başarmaktadırlar.

Merkezin taklidi nasıl oluyor sorusunun yanıtı, gelişmekte olan ülkelerin akademik çevresi ile ilgili bir fikir verebilir. Gelişmekte olan ülkelerin üniversiter ortamında literatüre önemli katkılar yapılabilmesinin potansiyelinin her zaman varolacağı gerçeğini yadsımadan merkezin nasıl taklit edildiği-

¹⁹ Ancak, zaman zaman bu genelleme ile ters düşen örnekler de mevcuttur. 1980li ve 1990lı yıllarda yeni yapısalci yaklaşımın eleştirileri Uluslararası Para Fonu (IMF) politikaları üzerinde etkili olmuştur (Doğruel ve Doğruel, 2006: 35).

ni tartışalım. İktisat akademik yazınında taklit etmeyi, varolan literatürün standart bir özgünlük çerçevesinde yeniden üretimi olarak düşünebiliriz. Özgünlük vurgusu, bu tür çalışmaların intihal kapsamına girecek çalışmalardan kesinlikle ayrıştırılması için yapılmaktadır. Çünkü sorun, Şekil-2’de verilen döngüdeki “kavramlar yerine tekniklerin öne çıkması” ve “dar bir konuda uzmanlaşma” ile ilgilidir. Dolayısıyla taklitte genel olarak düzey düşmekte ve iktisadi kavramlardaki derinlik daha da azalmaktadır. Tanımlanan bu yapı içinde, bu tür yayınları yayımlama talebi artmakta ve buna uygun bir yayın piyasası gelişmektedir.

Yayın yapma telaşının doğurduğu döngünün yayın piyasası, istemediğimiz gelişmelerin ya da görmek istemediğimiz örneklerin bir kaynağı olmaktadır. Giriş Bölümünde çalışmanın motivasyonunu verirken “3 makale yayımla 4 üncü makale ücretsiz!” (Beall, 2012) ile başlamıştık. Bu reklam ilanı, merkezlerde yayın yapma telaşını ve araştırmacılarda oraya (merkeze) ulaşamamanın yarattığı ortamı kullanmaya çalışan bazı “yaratıcı” girişimcilerin tipik bir örneğidir. Sayfa başına yüksek paralar alınan yayınlar, çok yüksek katılım ücreti olan konferanslar, hatta bazen konferans kitapçığı basan ve bir konferans sürecini bütünüyle taklit eden “sanal konferanslar” bu yayın piyasasının istenmeyen sonuçları olarak önümüze çıkmaktadır. Bu tür girişimler elektronik iletişimin yarattığı kolay erişim imkanlarını da kullanarak akademik üretimin kalitesini önemli ölçüde sarsmaktadır.

Türkiye’de yayın piyasasının işleyişi tanımlanan bu çerçeve içinde kaldığını söylemek çok yanlış olmaz. Bu süreçte bir önleyici mekanizma ciddi hakemlik süreçlerinin işletilmesidir. Kariyer yükseltmelerinde ve kadro atamalarında sağlam ve ciddi değerlendirme süreçleri kurmaktır. Bu konuda bir çaba harcanmadığını söylemek haksızlık olur. Ancak, merkezin taklidi olarak gelişen yapının genel özellikleri hala akademik çalışmaların önemli bir bölümünde belirleyici olmayı sürdürmektedir.

Araştırmalarla ilgili gözlemlerde sıklıkla şu durumlar karşımıza çıkmaktadır. i) Çalışmalar çoğu zaman iki ya da daha fazla değişken arasında nedensellik ilişkisine odaklanan ampirik niteliklidir. ii) Ele alınan değişkenler arasındaki ilişkiyi tanımlayan teori geri plana itilmektedir ve kuramsal yazın yerine ampirik yazın öne çıkarılmaktadır.

iii) Yazın çalışmasında ağırlıklı olarak anahtar kelimeler ile internette yapılan taramalarda öne çıkan yayınlar kaynak olarak kullanılmaktadır. Bu durum çoğu zaman araştırma konusu ile ilgili temel literatürün gözden kaçması sonucunu doğurabilmektedir. Bu davranışın olumlu yönü erişime açık kaynakların daha fazla dikkate alınması sonucunu doğurmasıdır. Ancak, bir kez daha tekrar etmek gerekir ki neyin önemli neyin önemsiz olduğunu, internet

dünyasının karmaşık yapısı içinde yakalamak, özellikle deneyimsiz araştırmacılar için kolay değildir. Genellikle internet arama sonuçlarında ön sıralarda mekanik uygulamalar ya da hakem sürecinden geçmemiş raporlar yer almaktadır.

iv) Nicel yöntemlerin kullanımındaki yaklaşımlarda seçici olmak belirleyici değildir. Nicel yöntemler için kullanılan bilgisayar paket programların çeşitliliği ve gelişmişliği araştırmacı açısından zengin ve kolay bir uygulama ortamı yaratmaktadır. Ulaşılabilen ya da kullanılan yazılımın izin verdiği bütün testler yapılmaktadır. Çoğu zaman bu yöntemlere hakim olunamadığı için gerekli gereksiz ayrımı yapılamamaktadır.

v) Bu yaklaşımda bir diğer sorun elde edilen bulguların yorumu ile ilgilidir. Analiz sonuçları üstüne yapılan yorum ve değerlendirmeler bütünüyle ekonometrik tahmin ve sınav sonuçlarının istatistiksel özellikleri ile sınırlı kalmaktadır. vi) Son olarak bu tür araştırma yaklaşımının dışında bir başka türden, sadece yazın taramasına yönelik ve “kuramsal” olarak tanımlanan yayınlardan söz edilebilir. Bu türde, ikincil ve çoğu zaman yerel kaynaklar kullanılarak yapılan yanlış ve yetersiz değerlendirmeler içeren yayınlar ortaya çıkmaktadır.

Yayın yapma telaşı, merkezde yer alan üniversitelerde yarattığı baskı ile araştırmacı profilini dar ve standart bir forma sokarken, merkez dışı ortamlarda daha da yüksek bir tahribat yaratmaktadır. Araştırmacının bu ortamda araştırma ve yayın yapma biçimini nasıl bir profille sürdürmeye çalıştığı izleyen bölümde ele alınmaktadır.

4. Araştırmacı Profili: Rönesans İnsanı 21. Yüzyılda Mümkün mü?

Araştırma dünyasında kariyer yolu diğer mesleklerin çizdiği yoldan farklıdır. Üniversitelerde ya da Türkiye’de çok yaygın olmayan araştırma kurumlarında çalışmak uzun bir eğitim süreci gerektirir. Lisans eğitimi sonrasında lisansüstü eğitimi kapsayan bu dönemde geleceğin araştırmacıları çoğu zaman sosyal haklar bakımından güvencesiz bir ortamda kendilerini bu meslek için hazırlamaya çalışırlar. Şüphesiz bir araştırmacının öğrenme süreci bu eğitim süresi ile sınırlı değildir. Araştırmacı yaşamı boyunca öğrenmeyi ve öğrendiklerini kullanmayı bir yaşam biçimi olarak benimsemelidir. Eğer üniversitede çalışıyorsa bir eğitici olarak da sorumlulukları vardır. Ortalama 30-40 yıl süren bu sürecin her aşaması farklı niteliktedir. Beklentilere yönelik olarak araştırmacının kendini hazırlaması ve bu beklentilere cevap vermesi her aşamada farklı olacaktır.

Üniversitelerde mesleğin başındaki lisansüstü öğrenciler, üniversiteler için eğitim ve araştırma faaliyetlerinde ucuz işgücü nitelikleriyle ön plana çıkıyorlar. Yine de, haksızlık etmemek ve farklı olanları gözardı etmemek için, bu genellemenin istisnaları kapsamadığını vurgulamak gerek var. Ancak, istisnalar bu ortamı temsil etmiyorlar. İstisnalar, oluşan sisteme rağmen kişisel inisiyatif müdahaleleri ile yürüyor. Dolayısıyla kurumsal bir nitelik kazanmıyor. Bu durum, varolan kısır modelin (lisansüstü eğitimde varolan kurumsal yapının) sürekli olarak kendini yeniden üretmesine yol açıyor.

Lisansüstü eğitimde varolan kurumsal yapıda iki temel özellik öne çıkıyor. Birincisi, mesleğe hazırlık dönemindeki genç araştırmacılar için güvencesiz bir iş piyasasının olmasıdır. Lisansüstü eğitim sürecinde mesleğin başındaki araştırmacılar aynı anda hem öğrenci hem de çalışan statüsündedirler. Bu yapıda, her ülkede farklılaşmakla birlikte, genellikle işgücü piyasasının çalışanlara sağladığı bazı güvenceler kullanılmıyor. İkincisi, lisansüstü öğrencilerin yayın baskısı altında çalışan danışmanlarının araştırma gündemleri içinde kalmalarıdır. Lisansüstü öğrencinin gelişimi ve ilk araştırma deneyimleri danışmanın yayın yapma hedefleri ve bu hedeflere yönelik planları ile sınırlanmaktadır. Öğrenci için, kendi merakı ve öncelikleri ikinci planda kalarak ya da bütünüyle kaybolarak danışmanın çizdiği yolda ilerlemek öncelikli bir hedef olmaktadır. Bu yapı, iktisat eğitiminde önemli bir yere sahip ABD üniversitelerinin lisansüstü eğitimlerinde yaygın biçimde gözlenmektedir.

Lisansüstü öğrenciler düzenli iş yaşantısının dışında kalarak çalışan bir birey özgüveninin kazanamıyorlar. Diğer yandan, araştırma ve eğitim faaliyetlerinde yüklendikleri sorumluluklar ile genel öğrenci tanımının dışında kalmaktadırlar. Hayatını kurmaya çalışan bu genç insanlar, özellikle akademik kariyerlerinde yeterince rekabet gücüne ve birikime sahip değillerse, ezilen ve kaybeden bireyler olarak toplumda varlıklarını sürdürmeye çalışmaktadırlar. Bu ilişki biçimi daha sonra roller değişerek sürmektedir.

Bu ortam sadece üniversitelerin kendi kurumsal yapıları ile sınırlı değildir. Üniversiteye yönelik beklentiler de belirleyicidir: Kamuoyundan üniversiteye ve üniversiteden araştırmacıya doğru gerçekleşen talep ve beklenti zinciri ve bunlara araştırmacının yanıtı, araştırmacıyı anlamamıza yardım edebilir.

Bir örnek verelim. Türkiye’de son yıllarda üniversite dünyasına yönelik kamuoyu için önde gelen konulardan birisi üniversite-sanayi işbirliği oldu. Bu konu, gerek iş dünyasının gerekse bürokrasinin sıklıkla dile getirdiği bir “slogan” (motto) yarattı. Bu konu, uzun zamandır kamunun araştırma kaynaklarının tercihlerinde, iş dünyasının mesleki ve sivil toplum örgütlerinin araştırma taleplerinde gündemde kalmaya devam etti. Üniversitelere yönelik bu talebin arkasında, üniversitelerin ne ürettiği sorusunun cevapsız kalması, düşük bü-

yüme hızına sıkışmış bir ekonomi ve yüksek teknolojiye dayalı sanayiye sahip olamamak belirleyici rol oynuyordu. Ancak, bu slogan aynı zamanda üniversitelerden somut beklentiler olduğunu da gösteriyordu. Üniversitelerin kendi insan sermayelerinden (araştırmacılarından) bekledikleri ise, hem kamuoyunun beklentilerine yanıt verilmesi, hem de yayın ve proje yapılmasıydı.

Araştırmacı açısından bakıldığında ise bu taleplere cevap vermek, pratik olmayı, kısa sürede sonuç alınacak bilgi üretimine yönelmeyi öncelikli hale getirdi. Bu örnekte sergilenen kamuoyunun üniversiteden, üniversitenin araştırmacıdan beklentileri ve araştırmacının bu beklentileri yöneterek varolma çabası, araştırmacı profilindeki değişimin kodlarını vermektedir. Araştırmacının dar bir alan içinde düşünmeye zorlandığını vurgulamak isteriz.

Araştırmacılar artık Rönesans dönemindeki zengin entelektüel birikime sahip, çok farklı alanlarda düşünen bilim insanları değiller. Doğal olarak *olabilir mi* ya da *olmalı mı* soruları hemen gündeme gelecektir. 16. ve 17. yüzyıllarda Batı dünyasının yaşadığı önemli kültürel değişim ve reformların gerçekleştiği Rönesans döneminde bilim insanları günümüzdekinden çok farklı bir profil çiziyorlardı. Leonardo da Vinci, dönemin bilim ve sanat insanı tipolojisinde bilinen en önemli figürdür. “*İtalyan ressam, tasarımcı, heykeltıraş, mimar ve mühendis Leonardo da Vinci belki de başka herhangi bir bireyden daha fazla Rönesans hümanist idealinin mükemmel bir temsilcisidir*” (Kuiper, 2010: 162-Britannica).²⁰ Rönesans döneminde ortaya çıkan bu profilin izlerini iktisadın bilim olarak ortaya çıktığı daha sonraki dönemlerde de görmek mümkündür. Ancak, yukarıda tartışılan yapılar altında günümüzde araştırmacının böyle bir profil sergilemesini beklemek pek gerçekçi değildir. Bununla birlikte, özellikle mesleğin başındaki araştırmacılar için ezilen ve kaybeden birey görüntüsünü de kabullenmek gerekmiyor.²¹

5. Sonuçlar

İktisat alanında ilk süreli yayın 1665 yılında yayımlanmıştı. 350 yılı aşan bu sürede iktisat bilimi, bir sosyal bilim olarak, sürekli gelişerek birçok konuda nasıl bir iktisadi yapı içinde yaşadığımızı ve bu yapının iktisat politikaları ile nasıl değiştirebileceğimizi anlamamızı sağlayan bilgi birikimi yarattı. Burada sorgulamak istediğimiz, toplumsal yaşamın iktisadi örüntüsünü anlamak

²⁰ Bu bilginin kaynağı olarak Kuiper (2010) kullanıldı. Ancak, bu tanımlama internetin binlerce kaynağında geçmektedir. Google arama motorunda “His genius, perhaps more than that of any other figure, epitomized the Renaissance humanist ideal” tanımlaması yaklaşık 18.600 sonuç vermiştir (29 Mayıs 2016).

²¹ Ezilen ve kaybeden lisansüstü öğrenci profilinin karikatürize edilmesine bir örnek olarak Jorge Cham tarafından oluşturulan www.phdcomics.com web sitesi gösterilebilir.

gibi iddialı bir alanda araştırma ortamının ve araştırmacıların nasıl bir noktada olduğudur. Sonuçta, durumun ilk başta görüldüğünden çok daha karmaşık olduğunu ve kolayca basmakalıp değerlendirmelere açık olabildiğini görüyoruz. Bununla birlikte, gözlemlerimiz somut bir noktayı işaret etmektedir: İktisatta bir yayın telaşı vardır. Akademik ortamın yapısı ve iktisat araştırmacılarının bugünkü profili bu telaşla şekillenmektedir.

Sonuç olarak bu gözlemleri şöyle özetleyebiliriz: i) Ulusal ya da uluslararası ortamdaki genel kabuller ve beklentiler araştırmaların sonucunda etkili olabilmektedir. Araştırmacı bu etkiyi, bazen doğrudan ve bilinçli olarak benimserken bazen de dolaylı biçimde ve çok fazla ayırında olmadan (hakim paradigma içinde kalarak) kabul etmektedir. ii) Son yıllarda, iktisat alanında araştırmacıların kariyer hedefleri ve beklentileri ile, artan bir ivme ile daha fazla yayın yapmaya yönelim oldu. Bu durum, yayınların kalitesinde sorun yaratıyor, en azından sorun yaratma potansiyeline sahip. iii) Araştırmacılar, yazında giderek ayrıntılara odaklanan araştırmalara hakim olmakta zorlanıyorlar ve bunun varolan bilgiyi içselleştirme gücünü yarattığı söylenebilir. Bunun sonucu olarak, elde edilen bulguların anlamlılığı tartışılır olmaktadır. iv) Artık Rönesans tipi bir araştırmacı profilini beklemek gerçekçi değildir. Bununla birlikte, bugünkü yayın baskısı altında ezilmiş bir araştırmacıdan iktisat alanında sıçramalar yapmasını beklemek de gerçekçi görünmemektedir.

Kaynakça

- Alexander, Ruth, (2013), "Reinhart, Rogoff... and Herndon: The student who caught out the proofs," *BBC News Magazine*, 19 Nisan 2014, <http://www.bbc.co.uk/news/magazine-22223190> [Erişim tarihi: 10 Kasım 2013].
- Arrow, Kenneth J., (1962), "The Economic Implications of Learning by Doing," *The Review of Economic Studies*, 29 (3), ss. 155-173.
- Beall, Jeffrey, (2012), Two "Institutes" That Want Your Money, Scholarly Open Access (Blog of Jeffrey Beall), <http://scholarlyoa.com/2012/04/17/two-institutes-that-want-your-money/> [Erişim tarihi: 3 Ağustos 2012].
- Beall, Jeffrey, (tarihsiz), About the Author, Scholarly Open Access (Blog of Jeffrey Beall), <https://scholarlyoa.com/about/>, [Erişim tarihi: 24 Mayıs 2016].
- Cassidy, John, (2014), "The "Piketty Bubble" Is More Than Hot Air," *The New Yorker*, 1 Mayıs 2014, <http://www.newyorker.com/news/john-cassidy/the-piketty-bubble-is-more-than-hot-air>
- Cham, Jorge, (2011), Intellectual Freedom, Piled Higher and Deeper, 20 Temmuz 2011, www.phdcomics.com [Erişim tarihi: 11 Kasım 2015].
- Cooper, Brian ve Elizabeth A. Ramey, (2014), "Pluralism at Work: Alumni Assess an Economics Education," *International Review of Economics Education*, 16, ss.63–72.
- Debreu, Gerard, (1983), "Gerard Debreu – Biographical," Nobelprize.org. Nobel Media AB 2014. Web. http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/economic-sciences/laureates/1983/debreu-bio.html [Erişim tarihi: 24 Mayıs 2016].
- Doğruel, Fatma ve A. Suut Doğruel, (2006), *Bıçak Sirtında Büyüme ve İstikrar*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Fonseca, Gonçalo, (2016), "Economics Journals: A Chronological Account," The History of Economic Thought Website, <http://www.hetwebsite.net/het/essays/journal.htm> [Erişim tarihi: 5 Kasım 2016].
- Herndon, Thomas, Michael Ash ve Robert Pollin, (2014), "Does High Public Debt Consistently Stifle Economic Growth? A Critique of Reinhart and Rogoff," *Cambridge Journal of Economics*, 38 (2), ss. 257-279.

- Hodgson, Geoffrey, Uskali Maki ve Deirdre McCloskey, (1992), “A Plea for a Pluralistic and Rigorous Economics,” *American Economic Review*, 25 (2) (Mayıs), ss. xxv.
- Kantorovich, Leonid Vitaliyevich, (1975), "Leonid Vitaliyevich Kantorovich – Biographical," Nobelprize.org. Nobel Media AB 2014. Web. http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/economic-sciences/laureates/1975/kantorovich-bio.html [Erişim tarihi: 24 Mayıs 2016].
- Klein, Lawrence R., (1980), "Lawrence R. Klein – Biographical," Nobelprize.org. Nobel Media AB 2014, Web. http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/economic-sciences/laureates/1980/klein-bio.html [Erişim tarihi: 24 Mayıs 2016].
- Koopmans, Tjalling C., (1975), "Tjalling C. Koopmans – Biographical," *Nobelprize.org*. Nobel Media AB 2014, Web. http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/economic-sciences/laureates/1975/koopmans-bio.html [Erişim tarihi: 24 Mayıs 2016].
- Kuiper, Kathleen, (2010), *The 100 Most Influential Painters & Sculptors of the Renaissance*, Birinci Baskı, New York: Britannica Educational Publishing.
- Monaghan, Peter, (2013), “They Said at First That They Hadn't Made a Spreadsheet Error, When They Had” *the Chronicle of Higher Education*, 24 Nisan 2013, <http://chronicle.com/article/UMass-Graduate-Student-Talks/138763/>, [Erişim tarihi: 10 Kasım 2013].
- Piketty, Thomas, (2014), (Çeviri: Arthur Goldhammer) *Capital in the Twenty-First Century*, Cambridge, Massachusetts: The Belknap Press of Harvard University Press.
- Plume, Andrew ve Daphne van Weijen, (2014), “Publish or Perish? The Rise of the Fractional Author...” *Research Trends*, (Sayı: 38), Eylül 2014, <https://www.researchtrends.com/issue-38-september-2014/publish-or-perish-the-rise-of-the-fractional-author/> [Erişim tarihi: 5 Kasım 2016, 8:57].
- Reinhart, Carmen M. ve Kenneth S. Rogoff, (2010), “Growth in a Time of Debt,” *American Economic Review: Papers & Proceedings*, 100, ss. 573–578.

- Siegfried, John J., (2008), "History of the Meetings of the Allied Social Science Associations since World War II," *The American Journal of Economics and Sociology*, 67(5), ss. 973-984.
- Shrimsley, Robert, (2014), "The Nine Stages of the Piketty Bubble," *Financial Times*, 30 Nisan 2014, <http://www.ft.com/cms/s/0/2d492786-cf90-11e3-bec6-00144feabdc0.html>
- Stotsky, Janet, (2014), "People in Economics, Path Breaker, Janet Stotsky Profiles Kenneth J. Arrow, a Nobel Prize-Winning Theorist Who Has Done Pioneering Work in Many Areas of Economics," *Finance & Development*, Eylül 2014, 51(3), ss. 2-5.
- Ware, Mark ve Michael Mabe, (2015), *The STM Report, An Overview of Scientific and Scholarly Journal Publishing*. Dördüncü Baskı. Mart 2015, The Hague, The Netherlands: International Association of Scientific, Technical and Medical Publishers.